

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Præbendis Et Dignitatibus. Titvlvs V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

tura (saepe jura fideliter prosequeris, cum ex hoc ceteri debeas refidens, perjurium non incurris. [1] Tractato insuper juramento promittens, quod homines & jura ipsius praeposita manentibus & aservatis. Cum autem prosequendo jura praeposita resistere interdum in ecclesia memorata non possis, de juramento super ipsa residentia praestito metuens, providere tibi super hoc a nobis humiliter postulasti. Nos vero.]

CAP. XIV.

Familiaris Papa (non obstante constitutione contraria) praebenda sua fructus percipit in absentia.

Idem Capitulo Metens. a

Cum dilectus filius Magister Otto: [1 & infra.] Mandamus, quatenus non obstante constitutione, quae contra praebendam suam assignat eidem, in nostro servitio commoranti: Cum familiaris nostri b, qui circa nos se obsequiales exhibent universis c, minori non debeant praerogativa gaudere, quam vestrum singuli, quorum negotia per se ipsos saepius promovent.

[1] Canonice eccles. vestra, scriptor noster, grata nobis jugiter impendat obsequia, & non minus si sit absens, quam praesens, eidem ecclesia utilis habeatur, universitatem vestram rogandam duximus & mandamus, per Apost. sedem vobis.]

CAP. XV.

Duo canonici absentes cum Episcopo, seu in eius servitio, fructus praebendarum suarum percipiunt in absentia, constitutione ecclesiae contraria non obstante.

Idem Meldem. Episcopo.

Ad audientiam nostram pervenit, quod cum in Meldem. ecclesia quaedam sit constitutio vallata juramento, & auctoritate sed. Apostol. confirmata, ut canonici, qui non resident in eadem, suarum priventur fructibus praebendarum, illis exceptis, quos infirmitas excusaret, seu in Apostolice sedis servitio contingeret detineri: [1 & infra.] Decernimus, ut duo ex canonicis ecclesiae memorata, in tuo servitio existentes, suarum fructus integre percipiant praebendarum: cum absentes dici non debeant, sed praesentes, qui tecum pro tuo & ipsius ecclesiae servitio commorantur.

[1] Quo peregrinationis labor, aut studia traherent literarum. Decanus & quidam canonici ecclesiae memoratae, occasione constitutionis hujus, canonicos in tuo servitio commorantes praebendarum suarum privare fructibus moluerunt. Unde cum tibi plurimum expediat aliquos canonicorum in servitio retinere, nobis humiliter supplicasti, ut super hoc necessitates tue consuleret dignemur. Volentes igitur sic constitutionem moderari supra dictam, ut dicta ecclesia fructum sentiat ex eadem, & tu per ejus ab usum dispensationem non incuertas: praesentium auctoritate.]

CAP. XVI.

Si ecclesia patitur ministrorum defectum, privilegiari super absentia per fulcrum preventionum recte coguntur, hoc dicit. Et est bonus textus, & potest multum praticari.

Gregorius IX. Patriarcha Antiochia Apost. sed. legato.

Cum ad hoc sint ecclesiastica beneficia deputata: & infra. Sane nobis innotuit, quod ecclesia d. Antiochena multis ex servitoribus ejus absentibus est febre destituta ministris. Unde mandamus, quatenus non obstantibus Apostolicis indulgentiis e, & praedecessorum tuorum licentia, absentes canonicos & alios

a Meldem. alibi Metens. b Vd. Ludom. Gomez, in reg. de impet. bene. vac. per ebit. familiaris Cardinalium, question. 19. c Vd. leg. sed. & reprobari. 4. penultim. per Bald. ff. de excusat. tutor. d Antiochia. e Vd. leg. 2. per Bald. ff. ne quid in loco publico.

revoces ad residendum in ecclesia supradicta, si non venerint, tu de ipsorum beneficiis, dum alicuius fuerint, ipsi ecclesiae facias congruam & desertis, ad eandem convertendo, quod ex praefatis beneficiis supradictis convertendo.

CAP. XVII.

Privatus beneficio clericus non resistens, si monitione non nocentem excusationem alleget, b. d. & est casus verus.

Idem.

Clericos in ecclesiis tuis jurisdictionis beneficiis, si eligentiam exigunt, adsecuros, si ad aliam ecclesiam abique licentia tua morandi, causa remota, tibi si moniti non redierint, nulli beneficiis tuis satisfactionem rationalem ostenderint) spoliate.

DE PRAEBENDIS ET DIGNITATIBUS.

TITULVS V.

CAP. I.

In bonis ecclesiis non succedatur iure consanguinitatis bona a jure consanguinitatis liberis succedenda.

CAP. II.

Non licet Episcopo aliquem ordinare sine rite. In corpore canonum.

Non liceat ulli Episcopo ordinare clericos, nisi nullas alimonias praestare, vel de eorum alimentis ligat, vel non faciat clericos, vel si fecerit, eos alimone vivere possint.

CAP. III.

Bona ecclesiarum communia sunt, nec debent propriam propria vindicare.

Gregorius Anthemia Subdiacon.

Ratio nulla f. permittit, ut quod pro communitate datum esse cognoscitur, propriis occupantibus applicetur.

CAP. IV.

Qui ordinavit aliquem ad sacro ordinem sine rite, non tenet de suo inde vocari, providere tamen si de suo, sine rite titulum fuerit consecutus.

Alexander III. in cons. Letran. 5.

Episcopus si aliquem sine rite ordinavit, de necessitate vitae percipiat in Diaconum vel Presbyterum ordinaverit: tandiu ei necessaria subministranda, aliqua ecclesia ei convenienti impendenda, donec illis assignet. Nisi talis ordinatus de sua & reliqua hereditate, subsidium vitae possit habere.

CAP. V.

Non debent Episcopi permittere quoniam plures in se habere.

Idem in cons. k.

Via l. in tantum quorundam processu, non non duas vel tres, sed plures ecclesias possidentur habere, cum nec duabus possint debentur provisionem impendere. Per fratres & Coepiscopos tamen hoc emendari precipimus, & de malis provisionibus praebendarum a canonicis inimica, quae diabolice provisionem teriam & evagationis inducit, certumque communitate

a Deservire. b Hoc consilium nonnulli opinantur, quod alia. c Cas. eod. tit. in 1. compil. d Antiochia. e Vd. eod. tit. in 1. compil. f Cas. 3. eod. tit. in 1. compil. g Vd. opist. 20. five 31. Ind. G. regis. h Cas. eod. tit. in 1. compil. de sua paterna hereditate, quod non probat. i Vd. eod. tit. in 1. compil. in hac. n Vd. a Vd. a Vd. a Vd. in antiquis, nos in consilio.

373
causam animarum, eorum, qui ecclesiis adseruire valeant, iustitiam volumus subleuari.

CAP. VI.

Ad mandatum Papæ non tenetur qui providere illi, qui beneficiam in hunc tractu, vel casu sine scandalo provideri non potest, h. d. Et in aliis, et si tenetur semper mentis tenendus.

Idem.

Quin a tenetur: [1 & infra.] Si mandatum nostrum pro aliquo provisione receperis, qui aliud beneficium, de quo valeat commodè sustentari: nisi forte in literis ipsius de hoc mentio habeatur: aut si non potest ei sine scandalo provideri: æquanimitè futurum, si pro ea mandatum nostrum non duxeris exequendum.

[1. Et deinde scriptis regimini provisionis clericorum interueni, ubi & alio ecclesiarum prelatu pro eis scripta nostra interueni: mandatum etiam super illorum provisione, qui aliud beneficium habere voluerunt. Verum aliquando egrotante in hunc alio beneficium, pro quibus tuis & alio ecclesiarum prelatu gerimus.]

CAP. VII.

Nullus plures ecclesias, alteram eligere & alteram dimittere cogatur.

Idem.

Presbyteri & Presbytero acceptimus, quod cum duxerit ecclesiam, Archidiaconus tuus ipsum altera spolians: & cuiusdam Presbytero G. nomine assignatum, prædictus autem I. sentiens se in hac parte gravari, ad Metropolitanum, videlicet R. h. men. Archiepiscopum appellavit. Cumque de mandato ipsiusdem Archiepiscopi in prædicta ecclesia restitutus fuisset, prædictus Archidiaconus eundem I. pro eo, quod ad præsentem suam vocatus venire contempsit, vinculo excommunicationis addidit. Nos autem ad ipsum à sententia, quæ recedebatur, facientes absolvi, tibi mandamus, quomodo prædicto I. de prædictis ecclesiis una quam multum relictis, alteram præfato G. si ecclesiam non habet, si non dixeris assignare. Alioquin ipsam alteram perforce idoneo beneficio ecclesiastico carenti incurratæ redigens.

CAP. VIII.

Tribus & dignitates non debent dividi, nec etiam permisceri.

Idem Concilio Tronensi g.

Magnitudo ecclesiarum beneficiis in sua integritate inaccessibus, in ducendo nimis videtur, ut minorum clericorum præbendæ patiuntur sectionem. Idcirco sit in magnis, ita quoque in minimis membris suis firmata ecclesia habeat unitatem, & divitio non præbendam, aut dignitatum permutationem fieri præbendam.

CAP. IX.

Tempus in canonibus ex promissione capituli, debet quando facta sit, servari habere præbendam, vid. ca. 2. de concess. præbend. et non glos.

Idem Concilio Tronensi k.

Præbendam I. est: [1 & infra.] Quoniam igitur dignum est, ut postquam Magister I. in ecclesia tua canonice

[1. Cap. 1. eod. titul. in 1. compilation. & post concil. Lateranen. part. 1. ca. 2. b. Ca. eod. titul. in 1. compilation. & post concil. Lateranen. sub Alexand. 1. 1. part. 30. ca. 2. c. alit. S. d. al. in materia a severitate qua detinebatur, eum facientes, & cetera. e. postquam. f. habet. g. vid. Ant. Aug. in nos. 1. compil. h. Ca. eod. tit. in 1. compil. & post concil. Lateran. part. 30. c. 4. i. vid. I. cap. p. d. per Bart. ff. de serv. expor. k. Sard. Episc. l. Ca. eod. tit. in 1. compil. cum hodie sit correctio hac decre. per ca. 2. de concess. præb. in 6. vid. ibi gloss. & Deacon in ca. ex part. supra, de serv. expor. glos.]

cus est institutus, & a te habuit in promissis de conferenda sibi prima præbenda, cum in ecclesia ipsa vacaret, ut debeat præbendæ integritate gaudere: mandamus, quatenus si idem I. in ecclesia tua est canonicè institutus, & in choro & capitulo & aliis quorum usus est communis, potestatem sicut canonicus habet, et præbendam si qua nunc vacat, vel cum ibi primo vacaverit secundum provisionem tuam concedas liberaliter & adsignes: quia non est congruum, ut præbendæ careat, quia in canonicum noster esse receptus.

[1. Auribus nostris, quod cum dicitur, si n. Magister I. in ecclesia tua sit per te canonicè institutus, & in choro & capitulo & aliis locis, quorum communis est usus, plenam sicut canonicus habeat potestatem, nondum sibi præbendam iuxta provisionem tuam assignari curasti, licet post provisionem tuam plures præbende in ipsa ecclesia vacasse dicantur.]

CAP. X.

Religiosus redditus ecclesiarum suarum demerere non possunt restitui partem, qua debetur rectoribus seu vicariis, nec parochias auerere.

Idem Canonice regularibus & Monachis Eboracensis diocesis a.

Avantia b, quæ est idolorum servitus: [1 & infra.] Intelleximus, quod in ecclesiis vestris, de quibus certas pensiones conclusivis percipere, portiones, vel antiquos redditus minorastis, quos nonnulli clerici ecclesiarum ipsarum olim habuisse noscuntur: [2 & 3.] Ideoque mandamus, quatenus, si quas portiones vel antiquos redditus clericorum sine consensu Archiepiscopi vestri minuire, vel parochias dividere præsumpseris, ad integritatem pristinam revocabis.

[1. Il debent vanciam studiosus extirpare, qui saculi vanciam vanciam renunciantes, Dominos eligunt in religiois habitu ministrare.]

[2. Unde quoniam hoc ex radice avantia & cupiditate procedit, quam debetis modo omnibus evicare, d. c. p. a. f. p. r.]

CAP. XI.

Possunt prelati & capitulum præbendæ vacantis honestam causam imponere, ad quod præbendarius restituitur.

Idem præfatis & capitulo Insul.

Significatum est nobis, quod quidam sacerdoti præbendam unam in ecclesia vestra communi voluntate dedidit, ita quod nullam de sancta Maria (nisi corporis infirmitate gravatus sit) debeat quotidie celebrare, & ecclesiam vestram non nisi communi tam præpositi, quam capituli adiectione possit dimittere, vel cuiquam præbendæ illius anniversarium delegare. Quam liquidem institutionem ad eatenus confirmamus, ut prædictus sacerdos, nisi infirmitate corporis fuerit impeditus, ad id debeat obsequium suum impendere & ecclesiam memoratæ, & quanto frequentius potest (salva honestate sua, & debita devotione) missarum solemniter celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere, sive causa voluntatis, sive se ad aliam ecclesiam transferendo.

CAP. XII.

Ad presentationem religiosorum in eorum ecclesiis, nullus debet infra per Episcopum, nisi prius ex congrua parte rectorum assensuerit.

Idem e. Vigorn. Archiepiscopo.

DE Monachis f, qui vicarios parochialium ecclesiarum gravant, ut hospitalitatem tenere non possint, eam providentiam habeas, quod ad presentationem

a Vox, dicitur, deest in antiquis. b Cap. 11. eod. titul. in 1. compilat. & post concil. Lateran. part. 13. c. 1. c. Ca. 13. eod. tit. in 1. compil. & post concil. Lateran. part. 30. c. 39. d. constitutionem. e. Alias, Episcopo Vigorn. f. Cap. 19. eod. titul. in prima compilatione.

Monachorum nullum recipias, nisi tantum ei de proven-
tibus ecclesie coram te fuerit assignatum, unde iura E-
piscopalia possit perfolvere, & congruum sustentatione-
nem habere.

CAP. XIII.

Plures dignitates vel personatus in una vel in diversis ecclesiis
quis habere non potest.

Idem Salernitano a Archiepisc.

Ad hoc & licet: & infra. Illud est omni rationi con-
trarium, ut unus clericus in una vel diversis eccle-
siis, plures dignitates vel personatus obtineat. Quum
singula officia in ecclesiis assiduitatem exigant perso-
narum.

CAP. XIV.

Habens plures dignitates, alter non dimittitur compellitur.

Idem Burdigalen. Archiepisc.

Praterea d de G. qui in tua & Tolosana ecclesia
est Archidiaconus constitutus, & in utraque ecclesia
regulariter professus: Mandamus, quatenus eundem
altero, quem maluerit, Archidiaconatu facias esse con-
tinentum.

CAP. XV.

Si electus ad secundam ecclesiam, noluerit dimittere primam, e-
ligentes possunt resistere, & electum non acceptare.

Idem Genens. Archiepisc. c

Cum non ignores, si quod una ecclesia unius debeat
esse sacerdotis: [2 & infra.] Cum igitur nuncius
Presbyteri, qui in duabus ecclesiis locum habere contem-
dit, & quidam clerici alterius ecclesie ad nostram pre-
sentiam accesserint, contra eum: nos attendentes non
esse conveniens, ut idem Presbyter locum habeat in
duabus ecclesiis: mandamus, quatenus ipsum beneficio
quod habet, facias manere contentum. Quod si forte
Archipresbyter & clerici alterius ecclesie in eum consen-
serint, eis nunc dissentientibus, cum ipsum scandalo
non debet locum in ipsa ecclesia querere vel habere.

[1. Mirabile gerimus & indignum, quod non persona locum
in pluribus ecclesiis velle concedere, vel in Episcopatu suo inducere
consuetudinem ecclesie Gallicane: qua cum unum ad plura re-
cipiat beneficia, contra sacrosanctum canonem iustitiam, non approp-
riat a nobis, licet non possit pra multitudine delinquentium e-
mendari.]

CAP. XVI.

Ordinatio ad sacros per Episcopatum sine titulo, nemini presentante,
ordinatur: vel successor compellitur in necessariis providere, donec ri-
tibus habeant.

Innocentius III. Zenoni Episcopo i.

Cum secundum & Apostolum, qui altario servit, vi-
vare debet de altari: & qui ad onus eligitur, repel-
li non debet a mercede: pater a simili, ut clerici vive-
re debeant de patrimonio Iesu Christi, cuius obsequio
deputantur, ut ipsa nominis ratio persuadet. Cum enim
& clerici, quod est fors vel hereditas, clerici appellen-
tur, quia in sui ordinatione, vel adsumuntur in heredi-
tatem Domini, vel adsequuntur hereditatem in ip-
so, ut verè possint pfallere cum Propheta dicente:
Dominus pars hereditatis mex: dignum est ut ecclesie
stipendii sustententur, in qua & per quam divinis
obsequiis adscribuntur. Licet autem predecessores nos-
tri ordinationes eorum, qui sine certo titulo promo-
ventur, in injuriam ordinantium irritas esse voluerint
& inanes: nos tamen benignius agere cupientes, tan-

a Sal. Episc. b C. 7. de testam. in 1. compil. c Vid. l. fin.
per Bald. C. de indic. 8. & l. bin. C. de rebus, do. d C. 4. de exe.
prol. in 1. comp. & post concil. Lateran. part. 22. c. 5. e al. Can-
tuar. al. Ariminen. f Cas. eod. tit. in 1. compilat. g habere,
h distodentibus. i Vid. Visorum in Annal. Hist. c. 21. k C. i.
eod. tit. in 1. compilat. l Corinth. 7. l Ista. m al. in Christo.
Pfal. 3. n al. vel. o Vid. l. c. in Testamentis. ff. de re jud.
& l. quoties. eod. tit.

diu per ordinatores vel successores eorum promovendi
solum ordinatis, donec per eos ecclesie beneficia
consequantur. Inde est quod cum G. Luce presbyterum
a predecessore tuo fuerit ad Subdiaconum & subse-
quentante promotus: mandamus, quatenus si cum
quibus examinationem ipsius duximus committimus
te citato legitime, ut per te ipsum vel idoneum in-
terfusa, & tam super idoneitate personarum
iam super quantitate ac qualitate beneficii promissa
tibi liceat, quicquid rationabiliter duxeris proponen-
dum, idoneum esse repererint, tandem ei vana resisten-
tiam congrue subministras, donec per te in Zamora, vel
vel alia fuerit competens beneficium ecclesiasticum
securus: facturus pro certo, quod si per examinationem
eorum b fuerit reperitus idoneus, & tu ei vana resisten-
tiam nostrum neglexeris providere, cum hoc no-
lueris literas eorum innotuerit, ad id expectandum, ut ip-
sam ecclesiam compellamus.

CAP. XVII.

Qui hoc ignoranti scienter conciliis praesentem, quantum
illa exiit, ab eam quam potest conferre reserere, hoc de ip-
sulari dispositio.

Idem Archiepiscopo Senonen.

Inter cetera: [1 & infra.] Facta & impetrata
G. d quondam canonico Laudunensi, & archidiaconi
eiusdem ecclesie, quæ per commutationem postposui-
rum H. tunc Siclunen. f canonico archidiaconi
ca assignari debebat, Magister L. per Laudunensem
pium de praebenda fuit investitus eadem. Septennio
inter Magistrum ipsum & dictum H. controversata
ta fuisset, per C. Papam præd. no. omnia restituta
runt: & infra. Supradicto Episcopo dedimus, & pro-
ceptis, ut donec idem Magister in eadem ecclesia
praebendam beneficium asseruerit, nulli alii præben-
dam assignare præsumat: quod si forte præsumpserit,
tum decernimus & inane. Item etiam, ut quoniam
dam ei, quam de iure non potuit assignare, cum ipse
de iure potest assignet, ne praebendam illi irritatam
vilius sit assignare.

[1. Titus facti credimus esse eorum, qualiter]

CAP. XVIII.

Cessante electio vilis, qui postulat plures dignitates
das: & idem si detinetur aliquo vitio hie scripto.

Idem Episcopo & Canonico Tornonen.

Cum iam h dudum: & infra. Verum quod
R. Siclunen. canonico, l. de Byzantina, & aliis
objecta fuere, multitudo videlicet tam dignitatum
etiam praebendarum, ambitione avare avaritia, non
nondum finem imponens, contra definitam
norem, & Lateran. h concilii statuta, ad
praepositura / Siclunen. se ingerit, & magister, h
die intrusione sua, ante confirmationem præben-
dæ ministrare, sicut & post confirmationem
Mandamus, quatenus si invenit præben-
das alias dignitates aliæque præben-
dæ aliud præmissorum quod ad confirmationem
invenieris esse verum, ei super iam dicta præben-
dentium imponatis, ab impediendo ipsius Siclunen. a
ecclesiam absolventes. Cum multa per praesentem
ranus, quæ si deducta fuerint in iudicium, exequen-
sitia non debeant tolerari.

a In Subdiaconum. b Illicum. c C. vel. in 1. comp.
d VV. e Laudun. f Siclunen. al. Siclunen. g mandamus
h Cap. 4. eod. tit. in 1. compil. & de materia vobis Canonico
& Vidrad. conf. 30. i Siclunen. al. Siclunen. k Ista. l
capit. 13. & 14. m Siclunen. n aut obsequio
n referentur. o Vid. l. c. in Testamentis. ff. de re jud.
quis in sui voc. non fecit.

CAP. XIX.

Recepti in canonicum, quodam eis facultas se obulteri, debetur praebedis: & interim habetur quantitas distributionis.

Idem Archiepiscopus & Archid. Senonen. Medietas filius T. canonicus Linconien. & propositus, quod cum de mandato C. Papae praed. no. Linconien. Episcopus quandam praebedam assignavit eadem in ecclesia Linconien. quia capitulum ipsum ad eandem recipere contemnebat: [1 & 7.]

Idem instantiam Remens. Archiepiscopi, tunc Episcopi Praefecti. Apostol. sed. leg. & auctoritate illustis in hoc cum & Episcopum & canonicos Linconien. compositione intercessit, quod ipso ab eis recepto in canonicum, & concessio libi fallo in choro, & participatione qualibet distributionum, idem fructus praebedae percipere non debent nisi loco proximo vacatur: [2 & 7.] Cum ergo dicitur T. in canonicum recipi, canonicis non obviet in ditione. & vacaturam expectare praebedam Lateranen. canonicis non sit dubium obviare, nos factio ejusdem Regni illicito reprobato, quod est licitum d. approbantes: quia videtur indignum, ut receptus in canonicum praebedae beneficio defraudetur: mandamus, quatenus Episcopus & canonicos, ut ei praebedam (cum sit licitissimam) non differant assignare. appell. post. post. comp. illis. Facientes eidem portiones quotidianas, quae in hac ecclesia memorata, sine deminutione qualibet assignari.

[1. ad. fil. Carevall. & Longemardi. Abbates auct. p. n. cum habet aliter ad contradicendum cessare, ipsum suppositum ecclesiam mentio. Postmodum autem accedens ad praesentiam ipsam ad fil. Melitrad. & Giomanen. Abbates obtinuit scriptura, sed sine eorum per eos suam non posse iustitiam obtinere, nos cum Remens. Archiepiscopo, S. Rom. eccles. Cardinalis tunc Episcopo Praefecto, Apostol. sed. legato, facta d. fieri, dedimus in mandatis, ut praedictam interdictis sententiam, sicut rationabiliter fuerit promulgata, faceret app. post. firmiter observari. Verum cum idem Archiepiscopi, negotiationem progregerat, & idem post labores multosque ser. de promovendo negotio desisteret, deficient in ditione.]

[1. Littera dicitur memoratum Archiepiscopum sincere diligere in ditione dicitur, & ipsius velimus honori deferre: quia dicitur in hac parte contra canonicas sanctiones attentata noscitur, sed desere nos volentes nos de sermo, quod ab eo illicitum factum est in hac parte dicitur irritandam, quod licite factum est approbatur.]

CAP. XX.

Non tenet illis cum ad unam praebedam duo simpliciter eligantur.

Idem Episc. Brivien. e. T. v. fraternitatis devotio: [1 & infra.] Cum saepe contingat, quod ad unam praebedam duo clerici propter importunitatem petentium eligantur: Nos arduos, quod si duo unam praebedam tenerent, illos contra concilium Turonen. quod praebedam non probet selectionem: & si unus illorum ipsam obtineret, praebedam, sub expectatione alius contra Lateranen. concilii statuta remaneret. Inquisitioni tuae taliter respondemus, quod talis electio de rigore juris penitus est cassanda.

[1. Praesens consulti.] a. C. 7. ed. tit. in 3. comp. b. Lingon. c. sub Alex. III. ca. 1. & habet etiam de conc. praed. ca. multa. d. vid. l. si con. veniet. cum p. l. si de p. q. ad. omnia in c. necno. 5. i. cum glo. l. in p. r. l. ex. quibus casu major. e. Burdegat. f. C. p. 6. d. in. in 3. comp. g. al. quid si unus illorum, & c. h. sub Alex. III. l. ad. super quo i. respondemus.

CAP. XXI.

Si duo electi ad aliquam dignitatem compromittunt in iudice, potest iudex alterum confirmare, & alteri pro bono pacis de provocatione provisionem facere. Ista est pulcherrima dispositio, & in toto corpore iura non habet confirmatum.

Idem. N. I. si essent a viri providi & honesti, tam qui ordinationem fecerunt, quam illi, circa quos est facta ordinatio, in ecclesia vestra super negotio prioratus, ordinationem illam valde suspectam propter exempli perniciosum haberemus. Quod ergo post concertationem diutinam ordinatum est circa unum de duobus electis, ut ipse habeat prioratum, hoc ex jurisdictione delegata secundum iustitiam videtur esse statutum. quod autem ordinatum est circa reliquum, ut ipse b. viginti libras de redditibus capituli, & quadraginta de preventibus prioratus percipiat e annuatim: hoc secundum providentiam intelligitur esse praecipuum ex arbitraria potestate, cum si in delegatos fuerit compromissum, qui auctoritatem sibi retinendo committam, se pro bono pacis & utilitatis hoc ordinasse fatentur. Quia igitur hae ordinatio ab omnibus est recepta, possuntque licite, prior & capitulum de preventibus suis propter causas praedictas, non quidem ex passione partium, sed ex iustitione iudicium provisionem huiusmodi exhibere: nos eam hoc adhibito moderamine toleramus, ut ad praestationem quadraginta librarum non dignitas prioratus, sed persona prioris maneat onerata: ne forte circa proventus aliqua videatur facta factio prioratus: ita quod ipso priore defuncto, successor ipsius ad praestationem quadraginta librarum minimè teneatur.

CAP. XXII.

Canonicis privilegiata a Papa super cento numero, si sponte receperint aliquem supra numerum, contra imperantes a Papa exceptione numeri usum non possunt.

Idem Valden. e. Episcopo, & Abba. f. Vatican. P. R. o. illorum provisione g. [1 & infra.] Burdegat. Archiepiscopo mandavimus, ut magistro R. in aliqua ecclesiarum suarum, ubi ei expedire cognosceret, competens faceret beneficium assignari, contradicentes ecclesiarum distinctione compellens: qui decano & capitulo Xantonen. auctoritate nostra mandavit, ut ipsum admittentem in canonicum & in fratrem. Cumque illi dem iudicarentur canonici, ac indulgentiam de quadragenario i. canonicorum numero ei opponerent: quia Archiepiscopus cognovit illos in elutionem mandati nostri indulgentia concessa eis irreverenter abuti, praedictum magistrum de praebedae & canonica Xantonen. ecclesiae investivit, contradicentes vinculo communicationis astringens, & infra. Quia vero quod per dictum Archiepiscopum de memorato magistro auctoritate nostra provide factum est firmitatem volumus obtinere: mandamus, quatenus si vobis consiterit praedictos canonicos indulgentiam, quam habent de certo canonicorum numero, non servasse, & aliquem ultra constitutum numerum in canonicum auctoritate propria recepisse: cum nobis legem imponere non debeant, quam ipsi negligunt observare, itam in ipsos excommunicationis sententiam a praedicto Archiepiscopo tam diu denunciatis sub lato appellationis obiaculo servandam, donec super dictum magistrum recipiant

a. C. 7. ed. tit. in 3. comp. Bald. in ca. 1. inter partes. de leg. corr. in iustibus feudorum. b. triginta. c. recipiat. d. in iudicem delegatum potest compromitti. Dicitur ea. cum tempore. supr. de arbit. Specul. tit. de arbit. §. primo. Adde Lauran. trad. de arbit. e. al. Valden. al. Valdenen. f. al. Vatican. g. C. 1. ed. tit. in 3. comp. h. Sandonen. i. quadragessimo. k. Canonici. al. canonici Sanden. l. observandam.

in canonicum, & ea, quae ad canonicatum pertinent, cum stallo chori & loco capituli ei studeant assignare.

[1. Tros dilecti filio magistro R. Audoen, qui apud Apost. sed. moram fecisset digno stallo, longiorum, nec ad huc erat competens beneficium ecclesiasticum affecturus, licet ad ipsam esset idoneus obtinendum. Ven. f. n.]

CAP. XXIII.

Non beneficiatus habens sufficienti patrimonio, ad sacros legimus promovetur.

Idem Bisuntino Archiepiscopo.

Vis a quibus respondemus, quod clericos in minoribus ordinibus constitutos, de patrimonialibus bonis habentes, unde possint congrue sustentari, & si non dum fuerint beneficium ecclesiasticum adsecuti; dummodo aliud canonicum non obstat, ad superiores potes ordinem promovetur.

CAP. XXIV.

Absens potest conferri beneficium alio mediante, nec refert utrum absens investitur per personam mediam, vel persona media investitur pro absente. h. d. coniungendo utrumque, intellectum. Et est casus nos. & quosdam praestitit.

Idem Episcopo Zamorensi. b.

Accedens ad Apostolicam sedem: & infra. Inquisit. l. t. respond. quod clericus absens per alium, vel alius magis pro ipso poterit de beneficio ecclesiastico investiri.

CAP. XXV.

Si ad unum canonicatum & praebendam duo sint recepti suppliciter, receptio non tenet, etiam interveniente Apostolica auctoritate, hoc dicitur. & est notabile cap. quare tunc semper mente, & nota ipsam.

Idem Trecento Episcopo.

Dilecto filio d. P. sanctae Pudentianae Presbytero Cardinali cellerario Trecento. & R. procuratori tuo audito concessio, idem cellerarius proposuit coram eo, quod cum in manibus Remen. Archiepiscopi tunc Apost. sed. leg. intendis providere, G. nepoti suo in Trecento ecclesia praebendam, quam sibi obtinebat, liberaliter resignavit, & dictus legatus praefatum G. & eundem cellerarium in canonicos stallum in choro, & locum in capitulo, & idem Archiepiscopus praedictae praebendae fructus dividendos communiter assignavit, donec idem G. integrum esset praebendale stipendium, f. adsecutus: [1. & 2.] Quorum receptionem procurator generalis praed. tui in partibus Constantinopolitanis tunc agentis postmodum adprobavit. Dicitur quoque cellerarius lectionem & evangelium in hebdomada sua legitime dignoscitur, & tam decimam quam Episcopi electioni, & aliorum negotiorum tractibus sicut canonicus Trecento. interfuit, & domum quandam per capitulum memoratum obtinuit, quae non nisi canonico consueverat assignari: tuque g. cum ad eandem accessisset ecclesiam consecratus, cum cum canonicis aliis ad osculum admittantur: & eidem super praedictis non movisset per biennium quaxtionem, propter quod petit, ut te ab ipsius super hoc molestatione indebita compescere dignemur: [2. & 3.] Procurator tuus proposuit ex adverso, quod ad unicum jus spirituale, quod vacabat ibidem, in simul duos canonicos instituire praedicto legato non licuit, nam si duo unicum praebendam haberent, ad esse contra Turonen. concilium, quod praebendam

inhibet lectionem. Si vero dicitur de concilio, non praebendam daretur, sub expectatione alius concilii Remen. a concilio remaneret. Praeterea licet in concilio, in qua non est certus numerus praebendarum, vacante in canonicum quis possit adiri, cum magis tur ad quoddam jus eligi, quod ex electione vel de novo creatur, & cum electo in canonicum talis definit cum defuncto: in ecclesia tamen, quae de numero natum habet numerum praebendarum, non vacante, re vacante, duo simul eligi non possunt ad illud, in quod huiusmodi spirituale jus dividi seu commutari non queat inter eos: nequaquam interduum sui ad quod dicit electio, de compuni ad senla augmenente numerum praebendarum, quoddam jus spirituale de novo creando, nisi forte statum aliquid obstat, non esset iuramento firmatum, vel cui sed. Apost. condonum accessisset, huiusmodi clausula prohibitionis aspeclia, quicquam contra id fieret, non valeret, propter quod institutionem praefatam nullam fuisse dicitur adsecutus procurator, cum in Trecento ecclesia certus sit praebendarum numerus, quem capitulum vel legatus augmenente non me intendebat, vel jus aliquod de novo creari. Ita dictum cellerarium ad restitutionem eorum, quae praedictae institutionis tenebat, sententiam de iure condemnandum, ei super praebenda ipsa, vel suo silentium imponentes: Ita quod per hoc praed. G. nullum praedictum generetur: cum res interduum, regulariter aliis non obstat.

[1. In eos qui contra venire praesentem excommunicationem sententia promulgata.]

[2. Verum dilectus R. procurator tuus proposuit ex adverso cum dictus Cellerarius praebendam suam in praesentibus Remen. manibus resignasset, ipse de mediocritate una dictam praebendam investivisset.]

CAP. XXVI.

De una praebenda vacante, possunt fieri duo, si ipse suppetat facultates, alia dividentur integre tenent.

Idem.

Vacante ad quadam praebenda in ecclesia tua, & ea constituens, ad illas de consensu & capituli, & canonicos adimplisti: quorum altero viam carnalis ingresso, praebendam, quod defunctus habebat, quidam clericus nomine Hippolytus fuit adsecutus, & per integritate praebendae, per quasdam postea lapsus, quieret, & alius idem jus adversus te se habere proposuit, quid facere debeas requisisti. Super quo sic respondendum, quod cum Turonen. statuta consuetudinem inhibeat praebendarum, tenentis utique praebendae, quae vacare f. contigerit, integrate praebendae rationabili causa de vacante praebenda suppetat, si fuerint constituta, ac tot sine utriusque proventibus per utramque sit utriusque proventus in beneficiis praetenti.

CAP. XXVII.

Si Papa mandat capitulis, ut aliquem in canonicum recipiant, praebendam (si qua vacat) conferant, si de mandato litteras non conferunt, coguntur primum recipere, & de voluntate capituli, nisi ius providere, donec praebendam habeat.

Idem Virentino Episcopo.

Dilectus & filius G. clericus nobis expressit, & querendo, quod cum pro eo ad Novarum, capitulo

a C. 9. eod. tit. in 3. comp. Huius dare. decisionem accipere debemus secundum coroll. Tru. Sess. 21. de reform. c. 2. b. Lutimen. alias Baton. c. videt qui missi donantur per Bar. ff. de donat. d. Ca. 1. eod. tit. in 4. comp. e. resignat. f. beneficium. g. tu quos.

a Later. sub Alex. III. c. 8. b. craven. c. 1. de re. intendebat. d. C. 9. eod. tit. in 4. comp. Et de materia. in 4. sa rationabili possunt fieri duo, vide De hoc etiam materia. c. 4. sensu. f. contigerit. g. Ca. de can. praeb. in quaerendo. h. proposuit.

CAP. XXIX.

Concilium provinciale à benefactorum collatione suspendit eos, quò post secundam correptionem indignis beneficiis conferant: providè etiam quò interim beneficia conferant, & illam suspensionem relaxat solum Papa, vel filius Patriarchæ.

Idem in eodem. a

Grave b nimis est & absurdum, quòd quidam ecclesiarum prælati, cum possint viros idoneos ad ecclesiastica beneficia promovere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec literarum scientia suffragatur, carnalitates sequentes affectum, non iudicium rationis: unde quanta ecclesiis damna proveniant, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo e mederi, præcipimus, ut prætermisiss indignis, idoneos assumant, qui Deo & ecclesiis velint & valent gratiam impendere famulatum, flagitè de hoc in provinciali concilio diligens inquisitione annuatim: ita, ut qui post primam & secundam correptionem fuerit reperiens d culpabilis, à beneficiis conferendis per ipsum concilium suspendatur, infuita in eodem concilio persona provida & honesta, quæ suppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipsum circa capitula, quæ in his deliquerint, observetur. Metropolitanis verò delictum superioris iudicio relinquatur, ex parte concilii nunciandum. Ut autem hæc salubris provisio pleniorè consequatur effectum, huiusmodi suspensionis sententia præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprii Patriarchæ, minime relaxetur, ut in hoc quoque quatuor patriarchales sedes specialiter honorentur. e

CAP. XXX.

Reclor ecclesiæ, non obstante consuetudine Episcopi, vel patris, debet de redditibus ecclesiæ sufficientem habere portionem. b. d. s. q. ad s. quò verò.

Idem in eodem. f

Extrapandæ g consuetudinis vitium in quibusdam partibus inolevit, quòd scilicet parochialium ecclesiarum patroni, & alii quædam personæ, proventus ipsarum sibi penitus vindicantes, Presbyteris earum servitiis deputatis, relinquunt adeò exiguam portionem, quòd ex ea nequeant b congrue sustentari nam (ut præter dictum) in quibusdam regionibus parochiales Presbyteri pro sua sustentatione non obtinent, nisi quartam quartæ, id est, sextadecimam decimarum. Unde fit, ut in his regionibus penè nullus inveniat sacerdos parochialis, qui ullam vel modicam habeat peritiam literarum. Cum igitur os hominis ligari non debeat: statim ut consuetudine qualibet Episcopi vel patroni, seu cuiuscumque alterius non obstante) portio Presbyteris ipsis sufficienter assignetur.

Trivarius est parochialis ecclesiæ rector in ea non residens, nisi sit annexa dignitati vel præbendæ: quo casu debet ibi habere perpetuum vicarium. Et in sine prohibet in fraudem rectoribus de ipsius proventus pensionem in beneficium dari h. d. Vel sic: Non residens in ecclesiâ parochiali, vel non ponens vicarium, quando est annexa beneficio majori, privatus est ea h. d.

Quis verò parochialem habeat ecclesiam, non per vicarium, sed per seipsum illi deferat in ordine, quem ipse ecclesiæ cura requirit, nisi forte dignitati vel præbendæ

a Ca. 30. b C. q. ed. iii. in 4. comp. conc. Trid. Sess. 7. de reformat. ca. 3. c In Cod. Barba. hinc morbo adhibere medelam. d vid. l. 3. C. de Episc. aud. & l. servos. Cad. leg. Italiam. de re public. e vid. Chaff. in Cata. glor. mund. pag. 4. consil. 9. f Ca. 37. g C. q. od. iii. in 4. comp. vid. conc. Trid. Sess. 25. in decr. de reformat. c. 9. 8. parochianorum beneficiorum. h nequiani.

CAP. XXVIII.

Idem in eodem. c

De multa d providentia fuit in Lateran. concilio e postulationum, ut nullus diversas dignitates ecclesiasticas, vel plures ecclesiæ parochiales recipere contra sacrorum canonum instituta, alioquin recipiens, sic accipere amittat, & largiendi potestate conferens private. Quæ ratio propter præsumptiones & quorundam cupiditates, nullis hæcenus aut raris de prædicto statu- to capitulis, nos evidentius & expressius occurrit: præfenti decreto statuimus, ut quicumque recipient aliquod beneficium curi habens animarum ad- necem, si priorale beneficium habebat, eo fit ipso iure privatus: & si forte illud retinere contenderit, etiam a- lo solvetur. Is quoque, ad quem prioris spectat dona- tio, post receptionem alterius libere conferat, cui merito videtur conferendum: & si ultra sex menses con- tinuè exhiberit, non solum ad alios secundum Lateran. f concilii statum eius collatio devolvatur, verum etiam tantum de suis cogatur proventus in utilitatem eccle- siæ, cuius est illud beneficium assignare, quantum à- terior vacationis ipsius constituit esse perceptum. Hoc item de ita personalibus esse decernimus observan- dum: addentes ut in eadem ecclesiâ nullus plures di- gnitates, vel personatus habere præsumat, etiam si cu- lorum personatus, quæ maioribus beneficiis sunt hono- randa, cum ratio postulaverit, per sedem Apost. poterit

a vacant. b habebat. c concil. gener. Lat. sub Imo- genio III. d C. q. od. iii. in 4. comp. e Præter ipso quod- dammodo sub Alex. III. c. 15. & cum rite, decreto conventus concil. Trid. Sess. de reformat. c. 4. & Sess. 24. de reformat. c. 17. f sub Alex. III. d.

ad sedem Apolloniam devoluta, I. clerico conulerit, si in illis paribus legationis officio fungeretur, si in collationem benigno prosequeretur adfectu, verum procurator Argentini capituli proposuit ex adverso, quod istum capitulum hoc studio confiderendum allegans animum invidiosum & librum, & ab utroque parente illustrem, nonnullam de rationis, ac eminentis scientia, in summo officio hactenus admiserat: ne contra hoc fieret, quatenus cum nulla tunc prebenda vacaret, antequam in illam vel executoris litteras receperisset ad sedem, publicam appellavit: & infra. Nos igitur attendentes, quod non generis, sed virtutum nobilitas, viri quoque honesti gratum deoficiant, & idoneum servitorem, ad obsequium non multos secundum campem nobiles & patentes elegit, sed ignobilis ac pauperes: eo quod non est personarum acceptio apud ipsum e, & vix ad culmen dignitatum (nempe ad prebendam) viri eminentis scientia valeant reperiri, exceptiones huiusmodi non ducunt admittendas: & infra. Discretionis vestra mandamus, quatenus si vobis consulerit predictam prebendam petenti, quando ipsam dicto I. Episcopo consulti memoratis, ipsam ad eam recipi faciatis.

CAP. XXXVIII.
In mandatis procederet in ecclesia, non potest de ecclesia providere.
Idem.
Quia si olim prior sanctus M. dederimus e in mandatis et sic, si diacono in aliqua ecclesia civitatis vel dicitur, laudantur in Apostolica provideret: idem quatenus G. e. ecclesie sancti P. de vico rectorem audientem huiusmodi natus b est designare: in qua rector et quidem ecclesie clericis eligi consuevit, excommunicationis sententiam nihilominus proferens in rebelles. Cum igitur mandatum huiusmodi se ad alia non extendit, nec ad rectoriam vel dignitatem nostram feratur: in tantis, cum pro simpliciter beneficio iustitia nostra manet, & mandamus, quatenus tam institutionem huiusmodi quam excommunicationis sententiam propter hoc latam deinceps non teneat.

DE CLERICO ÆGROTANTE VEL DEBILITATO.
TITVLVS VI.

CAP. I.
Clericus in formis integre percipit fructus beneficii sui.
Gregorius Casado Episcopo Vrbetanam.
Quia percussio corporalis: [et infra.] F. tuam horramur, quatenus latorem presentium ad percipiendam quæ consueverunt ab ecclesia tua, ægritudine non debeas impedire. Quia si alii ejus essent exemplo decerni, fore non posset, qui militaret ecclesie, sed secundum eius ordinem quæcumque ei si ministraret, poterat ministrari, de ipsa exiguitate, quæ ecclesie potest accedere, fraternitas tua præbeat ægritudine.

CAP. II.
Quibus, cui metrisia palma cum duobus digitis est abscissa, missam non celebras, sed ceteris sacerdotibus fungi potest.
Eugenius I. Papa.
Le palmis a paxone abscissos significasti, missam

a. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. b. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. c. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. d. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. e. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. f. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. g. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. h. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. i. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. k. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. l. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. m. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. n. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. o. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. p. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. q. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. r. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. s. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. t. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. u. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. v. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. w. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. x. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. y. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp. z. l. 1. c. 2. d. 1. in 1. comp.

non permitimus celebrare: quia nec secure propter debilitatem, nec sine scandalo propter deformitatem a membri hoc fieri posse confirmamus.

CAP. III.
Si rector ecclesie sit leprosus, dandus est ei coadjutor.
Lucius III.

De b. rectoribus ecclesiarum lepre macula usque adeo infectis, quod altari servire non possunt, nec sine magno scandalo eorum, qui sani sunt, ecclesias ingredi: Hoc volumus te tenere, quod eis dandus est coadjutor, qui curam habeat animarum: & de facultatibus ecclesie ad sustentationem suam congruam recipiat portionem.

CAP. IV.
Si rector ecclesie sit leprosus, ab administrationis officio remouetur, sed de bonis ecclesie sustentatur.
Clemens III. e.

Te d. nos duxit f. consulendos: & infra. De sacerdotibus, qui divino iudicio lepre morbo reperiuntur in parochiali ecclesia prelationis officio fungitur: Dicimus quod pro scandalo & abominacione populi, ab administrationis debet officio remoueri, ita quod iuxta facultates ecclesie sibi necessaria, quamdiu vixerit, ministrentur.

CAP. V.
Episcopo qui propter morbum incurabilem pastorale officium exercere non potest, dandus est coadjutor.
Innocentius III. Arelaten. Archiepiscopo.

Ex e parte tua fuit propositum, quod cum Auranensis f. Episcopo gravi morbo & incurabili fere per quadriennium laboravit, ita quod pastorale officium non potest ullatenus exercere, princeps terra illius, ac eius civitatis ejusdem æte possulant incessanter, ut ipsi (cum sit metropolitanus eorum) studeas providere. Verum cum ipsum ad cessionem compellere non possis, nec debeas illo modo, nec afflicto afflictio sit addenda, imò potius ipsius miserere miserendum e, eo quod b idem vir bonus extiterit, & ecclesiam salubriter sibi commissam gubernaverit: nos volentes tam Episcopo, quam ecclesie providere, mandamus, quatenus illi coadjutorem adlocos virum providum & honestum, per quem tam Episcopo, quam populo utiliter consulatur.

CAP. VI.
Breuo est, & non summatur.
Honorius III. Episcopo Avesan.

Consultationibus: & infra. Archidiacono autem, quem morbo paralytico laborantem officium linguæ adferis amissit, coadjutor est merito adhibendus.

DE INSTITUTIONIBVS.
TITVLVS VII.

CAP. I.
Numerus clericorum debet institui in ecclesiis collegiatis, secundum facultatem ipsarum.
Ex Concilio Arelateni.

Non amplius suscipiantur in monasterio monachorum, aut clericorum, seu etiam puellarum, quam quot se regere de bonis ecclesie abique penuria possint.

a. deformitatem. b. Post Conc. Later. sub Alexand. III. p. 37. c. 4. & c. 3. ed. tit. in 1. comp. c. In suo ita: Clemens III. Pictavi. Episc. d. Ca. 2. ed. tit. in 2. comp. e. Ca. unico, ed. tit. in 3. comp. f. Arel. al. Auranens. al. Auranens. g. m. f. arduum. h. al. ita, eo quod ipse. i. Hac est synodus Arel. sub Carolo Magno, & habetur hoc ibi ca. 7. & ca. 1. ed. tit. in 2. comp.

